

**KANTON SARAJEVO**

**Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade**

**NASTAVNI PLAN I PROGRAM**

**SREDNJA ŠKOLA ZA STRUČNO OBRAZOVANJE  
I OBUKU**

**Predmet: MEDICINSKA PSIHOLOGIJA**

**Sarajevo, august 2016. godine**

*Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/5), u skladu sa čl. 25 i 26. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16) i čl. 35. i 36. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/10 i 1/16), ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za srednju školu iz predmeta PSIHOLOGIJA*

**Članovi Komisije za srednju školu:**

1. Doc. dr. Maida Koso-Drljević, *Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu*
2. Mirjana Jovanović-Halilović, *dip. psiholog, JU Srednja medicinska škola Sarajevo*
3. Sandra Muratović, *mr. sci psiholog, Druga gimnazija*
4. Đema Voloder-Nadarević, *dipl. psiholog, Prva bošnjačka gimnazija*
5. Lejla Osmanagić, *dipl. psiholog, Srednja škola metalnih zanimanja, Srednja građevinsko-geodetska škola, Srednja mašinska tehnička škola*
6. Lirija Kruša-Bjelošević, *mr. sci. psiholog, Centar za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu*

## **UVOD**

Psihologija je nauka o čovjeku, njegovim psihičkim procesima i ponašanju, zbog čega je neraskidivo povezana sa svim područjima ljudskog života i djelovanja.

Medicinska psihologija bavi se psihološkim faktorima zdravstvenih rizika, načinima prevencije rizičnih faktora, načinima formiranja pozitivnih oblika zdravstvenog ponašanja i psihosocijalnim vidovima pojedinih bolesti. Jedan od osnovnih zadataka medicinske (zdravstvene) psihologije je naglašavanje važnosti odnosa između zdravstvenog osoblja i pacijenata.

Stechena znanja i iskustva kod učenika razvijaju kompetencije koje jačaju lični rast i razvoj te stvaraju podlogu za cjeloživotno učenje. U cijelom odgojno-obrazovnom procesu izrazito je važno poticati saradnju, poštovanje, rasprave na temelju argumenata, empatiju i potkrepljivati stavove koji utiču na usvajanje univerzalnih ljudskih vrijednosti.

## **NASTAVNI PREDMET: MEDICINSKA PSIHOLOGIJA**

Razred: III

Sedmično časova: 1

Godišnje časova: 35

Zanimanje: fizioterapeutski tehničar

**CILJ:** Upoznavanje učenika s osnovama psihičkog razvoja čovjeka i osposobljavanje za stručno i profesionalno obavljanje zadataka na budućim poslovima za koje se obrazuju.

### **ZADACI NASTAVE SU:**

- Sticanje osnovnih saznanja i uvida u savremeni pristup naučnom objašnjenju psihičkog života čovjeka.
- Shvatanje ličnosti u njenoj složenosti, interakcijskim odnosima i ukupnosti.
- Upoznavanje uzroka, odvijanja i posljedica čovjekovih reakcija i aktivnosti u formiranju i razvijanju konstruktivnog stava i odnosa prema sebi i drugima.
- Razvijanje interesovanja, motivisanosti i otvorenosti za psihološke spoznaje u medicinskim uvjetima i zdravstvenoj praksi.
- Razvijanje kulture ophođenja i humanizacije odnosa zdravstvenih radnika s bolesnikom / pacijentom.
- Upoznavanje sa značajem i mogućnostima povezivanja psihologije, pedagogije i medicine.

### **PREGLED PROGRAMSKIH CJELINA**

<b>Naziv programskih cjelina</b>	<b>Broj sati</b>
1. Uvod u psihologiju	1
2. Metode i tehnike u psihologiji	1
3. Biološka psihologija	2 (1+1)
4. Kognitivna psihologija	7 (5+1+1)
5. Emocije i motivacija	7 (5+1+1)
6. Psihologija ličnosti	3 (2+1)
7. Razvojna psihologija	3 (2+1)
8. Psihologija u zdravstvu	11 (6+3+2)
<b>UKUPNO:</b>	<b>35</b>

## PROGRAMSKI SADRŽAJI

- |  |                   |
|--|-------------------|
| <b>1. UVOD U PSIHLOGIJU</b>  | <b>1</b>          |
| - Razvoj psihologije, odnos psihologije i drugih nauka, grane psihologije  |                   |
| <b>2. METODE I TEHNIKE U PSIHLOGIJI</b>  | <b>1</b>          |
| - Eksperimentalne i neeksperimentalne metode, intervju, testovi, projektivne tehnike, upitnik, sociometrijski postupak |                   |
| <b>3. BILOŠKA PSIHLOGIJA</b>   | <b>2 (1+1)</b>    |
| - Nervni sistem  |                   |
| - Endokrini sistem   |                   |
| <b>4. KOGNITIVNA PSIHLOGIJA</b>  | <b>7 (5+1+1)</b>  |
| - Opažanje i poremećaji opažanja   |                   |
| - Predstave i halucinacije   |                   |
| - Pamćenje i poremećaji pamćenja   |                   |
| - Učenje i vrste učenja; Zaboravljanje   |                   |
| - Mišljenje i vrste mišljenja  |                   |
| - Mašta i snovi  |                   |
| - Pažnja i vrste pažnje  |                   |
| - Vježba: mjerenje obima kratkoročnog pamćenja   |                   |
| <b>5. EMOCIJE I MOTIVACIJA</b>   | <b>7 (5+1+1)</b>  |
| - Emocije, proste i složene  |                   |
| - Motivi, podjela motiva   |                   |
| - Prilagođavanje ličnosti, konflikti i prepreke  |                   |
| - Pojam i izvor frustracije, obrambeni mehanizmi ličnosti  |                   |
| - Primarne i sekundarne potrebe, hijerarhija potreba   |                   |
| - Vježba: Rješavanje konflikata  |                   |
| <b>6. PSIHLOGIJA LIČNOSTI</b>  | <b>3 (2+1)</b>    |
| - Ličnost  |                   |
| - Inteligencija i druge sposobnosti  |                   |
| - Temperament, Karakter  |                   |
| - Stavovi, predrasude  |                   |
| <b>7. RAZVOJNA PSIHLOGIJA</b>  | <b>3 (2+1)</b>    |
| - Periodizacija razvoja djeteta  |                   |
| - Razvoj govora i razvoj mišljenja kod djece   |                   |
| - Razvoj emocija, socijalni razvoj djeteta   |                   |
| <b>8. PSIHLOGIJA U ZDRAVSTVU</b>   | <b>11 (6+3+2)</b> |

- Predmet medicinske psihologije
- Djeca u bolnici
- Psihološke teškoće odraslih u bolnici
- Načini smanjenja tjeskobe bolesnika tokom hospitalizacije
- Psihološke reakcije na gubitak tjelesnih funkcija
- Rad sa osobama s teškoćama u razvoju
- Komunikacija sa bolesnikom
- Komunikacija sa bolesnicima oboljelim od neizlječivih bolesti
- Komunikacija sa osobama treće životne dobi
- Stres, distres trauma
- Vježba: Igranje uloga

### **ISHODI:**

- Razumijevanje i razlikovanje pristupa naučne psihologije i popularne psihologije.
- Razumijevanje metodologije psihološkog istraživanja, kao naučnog načina provjere i razvoja psiholoških spoznaja.
- Usvajanje i razumijevanje osnovnih znanja o biološkoj, kognitivnoj, socijalnoj psihologiji i psihologiji sposobnosti, emocijama, motivaciji, karakteristikama ličnosti i, razvojnoj i medicinskoj psihologiji.
- Usvajanje, prepoznavanje i korištenje psihološke terminologije u komunikaciji i svakodnevnim životnim situacijama.
- Praktična primjena teorijskih spoznaja psihologije u razumijevanju i tumačenju ponašanja individue, psihičkih procesa i stanja.
- Razmijevanje multidisciplinarnog pristupa u objašnjavanju ponašanja individue s aspekta bioloških, informacionih, prirodnih i društvenih nauka.
- Sposobnost kritičkog evaluiranja psihičkih procesa.
- Sposobnost analiziranja i kritičkog evaluiranja tačnosti zaključaka izvedenih tokom psiholoških istraživanja.
- Vještine analiziranja i interpretacije ponašanja individue, laganje, submisivnost i dr.
- Vještine uočavanja bioloških, situacionih, okolinskih, te ličnih faktora u interpretaciji ponašanja individue.
- Uočavanje psiholoških razlika među individuama i razvoj poštovanja i tolerancije.
- Razvoj viših oblika mišljenja, kritičkog mišljenje putem predviđenih vježbi.
- Razvijanje vještina asertivne komunikacije, timskog rada i drugih poželjnih oblika ponašanja.
- Adekvatan način komunikacije s pacijentima.
- Razvoj vještina argumentovanja i diskutovanja o različitim ambivalentnim psihološkim pitanjima.
- Razmijevanje multidisciplinarnog pristupa u procesu liječenja bolesnika.

### **UPUTE ZA REALIZACIJU PROGRAMA:**

Realizacija programa zasniva se na umješnosti predavača da vođenjem putem posmatranja, vježbanja i uvažavanja / usvajanja, učenika uvede u osnove medicinske psihologije. Omjer sati planiranih za obradu i sati drugih oblika rada, od ponavljanja i sistematizacije do vježbi,

omogućava usvajanje i primjenu nastavnih sadržaja. U realizaciji i relaciji sa sadržajima drugih nastavnih predmeta realizator će sam procijeniti i staviti naglasak na pojedine sadržaje, čime će se olakšati međusobno povezivanje i dopunjavanje unutar nastavnog procesa. Učenici će putem vježbi praktično ovladati pojedinim sadržajima.

Odjeljenja djece sa oštećenjima vida

Nastava se odvija u grupama s maksimalno do 10 učenika (ovisno o oštećenjima vida koja preovladavaju u grupi).

Metode rada koje se koriste su: usmeno izlaganje (opisivanje i objašnjavanje), demonstracija, simulacija, razgovor, vježbe, diskusija, igranje uloga, brainstorming, debata, suradničko učenje, samostalno izražavanje, kognitivno restrukturiranje, samostalno istraživanje, saradničko učenje itd.

Materijalni uslovi nastave: nastava se izvodi u učionici, uz mogućnost korištenja kompjutera sa instaliranim odgovarajućom opremom za slijepe i slabovidne. Osim udžbenika koristi se i pripremljeni pisani materijal izrađen na način primjeren specifičnim potrebama učenika (Brailleovo pismo, uvećani tisak).

### **PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:**

- odsjek pedagogija i psihologija

a) VII stepen profesor pedagogije i psihologije,

b) II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa – magistar pedagogije i psihologije;

- odsjek psihologija

a) VII stepen diplomirani psiholog i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta,

b) II ciklus bolonjskog visoko-obrazovnog procesa – magistar psihologije i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta.